

Εφημερίς τῶν Κυριῶν

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ

ΣΥΝΤΑΣΣΟΜΕΝΗ ΥΠΟ ΚΥΡΙΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ

ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Σύνδρομνται ἐγγράφονται εἰς τὸ Γραφεῖον τῆς
Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν
καὶ παρὰ τοῖς Βιβλιοπωλείοις Βιλμπεργ καὶ ἁ' Ἐστίας

Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ δὲ παρ' ἅπασι τοῖς
ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

Σώματα πλήρη τοῦ α', β', γ', δ', ε', καὶ ς' ἔτους εὐρίσκονται
παρ' ἡμῖν καὶ παρ' ἅπασι τοῖς ἀντιπροσώποις ἡμῶν.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

ΠΡΟΠΗΡΑΓΕΑ

Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν Δμ. 5

Διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν φ.χ. 8

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

11 Ὁδὸς Μουσῶν 11

Ἀπέναντι Νέας Ἐφημερίδος

Γραφεῖον ἀνοικτὸν καθ'
ἐκάστην ἀπὸ 10—12 π. μ.

Ἡᾶσα παρατήρησις ἐπὶ τῆς
ἀποστολῆς τοῦ φύλλου γίνε-
ται δεκτὴ μόνον ἐντὸς οκτῶ
ἡμερῶν.

Διὰ τὰ ἀνυπόγραφα ἄρθρα
εὐθύνεται ἡ συντάκτις αὐτῶν
Κυρία ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

Τὰ πεμπομένα ἡμῖν χειρό-
γραφα δημοσιευόμενα ἢ μὴ
δὲν ἐπιστρέφονται. — Ἀνυ-
πόγραφα καὶ μὴ δηλοῦντα
τὴν διαμονὴν τῆς ἀποστέλ-
λοῦσας δὲν εἶναι δεκτά. —
Ἡᾶσα ἀγγελλία ἀφορῶσα εἰς
τὰς Κυρίας γίνεται δεκτὴ.

Αἱ μεταβάλλουσαι διεύθυν-
σιν ὀφείλουσι ν' ἀποστέλλωσι
γραμματὸσημῶν 50 λεπτῶν
πρὸς ἐκτύπωσιν νέας ταῖνας.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκεπτῆριον Νέου Ἔτους. — Ναταλία Σούτσου μετ' εἰκόνας. —
Καθημεριναὶ ἐντυπώσεις. Τὸ Νέον Ἔτος. Αἱ Ἑλληνίδες κατὰ τὸ
1896. Ὁ κ. Κουρτίδης καὶ τὸ Γυναικεῖον Ζήτημα. Δημήτριος Πε-
τρίδης. — Τὸ Νέον Ἔτος (ποίημα ὑπὸ κ. Κρυσταλλίας Χρυσοθήρης
Δασκαλοπούλου). — Τὸ Τραγοῦδι τοῦ Βαρκάρη (ποίημα ὑπὸ δος Εἰ-
ρήνη Γ. Ζαβιτσιάνου). — Βιβλία. Εἰδοποιήσεις. Ἐπιφυλλίς.

ὀλιγώτερον εὐγενῆς, οὔτε ὀλιγώτερον ἐπιφανῆς, οὔτε ὀλιγώ-
τερον μεγάλη.

Δὲν ἤξεύρομεν ποῖαι μοῖραι καὶ χάριτες ἐπρωτοστάτησαν
εἰς τὴν γέννησίν τῆς. Βεβαίως ἕως ὁ θεὸς τὴν στιγμὴν ἐκεί-
νην ἐμεδίᾳ ἀπὸ τὰ οὐράνια ὕψη τοῦ τὸ καλλίτερον πρὸς
τοὺς πτωχοὺς μεδίᾳμά του. Καὶ ἀπὸ τὸ μεδίᾳμα αὐτὸ
κατηυγάσθη ἡ ψυχὴ τοῦ παιδίου, τὸ ὀ-
πιόν βραδύτερον ὡς γυνὴ τόσα μεδιά-
ματα καὶ τόσην χαρὰν δωρίζει εἰς τοὺς
δυστυχεῖς τοῦ κόσμου.

Ἐπεκράτησεν ἡ συνήθεια νὰ παρα-
πονούμεθα κατὰ τοῦ Θεοῦ, ὁ ὅποιος δὲν
μεριμνᾷ ἐξ ἴσου δι' ὅλους. Ἐπαναπαύε-
ται εἰς τοιαύτας καρδίας, αἱ ὅποια θὰ
ὑπέφεραν εἰς τὸν κόσμον αὐτόν, ἐὰν δὲν
ὑπῆρχε τρόπος νὰ ικανοποιήσουν τὴν
ἀνάγκην, ἢν αἰσθάνονται, δημιουργοῦσαι
τὴν εὐτυχίαν τῶν ἄλλων. Καὶ αἱ τοιαῦ-
ται καρδίαι ἐνοικοῦν κατὰ τὸ πλεῖστον
εἰς στήθη γυναικεῖα. Θὰ ἦσαν δὲ ἀναν-
τιρρήτως πολλαί, ἐὰν ἡ ἀνατροπὴ τῆς
γυναικὸς ἦτο ἄλλη, ἐὰν οἱ βιωτικοὶ
ἔροι καὶ αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι μας ἦσαν
διάφοροι.

Ὅπως δὴποτε εἰς τὴν Ἑλλάδα ἡ ἀ-
νάγκη τῆς φιλανθρωπικῆς γυναικεῖας δράσεως ἐδημιούργησε
μεγάλαν γυναικεῖαν προσωπικότητα, ὣν κορωνὴ καὶ ἡγή-
τρια εἶνε ἡ κ. Ναταλία Σούτσου.

Εἶνε ἐν εἶδος θείας προνοίας ἐνσαρκωμένης εἰς γυναῖκα,
ἡ ὅποια ζῆ καὶ δρᾷ καὶ ἐργάζεται καὶ ἀφιερώνει ὅλας τὰς
στιγμὰς τῆς ζωῆς τῆς εἰς τὸ καλὸν τοῦ πλησίον τῆς. Καὶ
ὅταν ἀκόμη σωματικοὶ πόνοι τὴν βασανίζουσι, καὶ ὅταν ψυχικαὶ

Ἡ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΓΧΕΤΑΙ ΤΑΙΣ Κ.Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΡΙΑΙΣ

ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ

ΑΙΣΙΟΝ ΚΑΙ ΕΥΤΥΧΕΣ

ΝΑΤΑΛΙΑ ΣΟΥΤΣΟΥ

Μοναδικὴ τῶν Ἀθηνῶν φυσιογνωμία.
Τύπος ἐξ ἐκείνων τῶν ὀλίγων γυναικῶν,
αἱ ὅποια κατὰ λάθος ἐγεννήθησαν εἰς
τὸν κόσμον αὐτόν, ὅπου τόσαι βρασιλεύουσι
κακίαι, τόσαι παντοῦ ὑποκρύπτονται πο-
νηρίαι. Μέγας χαρακτήρ ἐξ ἐκείνων, οἱ-
τινες προκαλοῦν τὸν σεβασμὸν, οἱτινες
ἐμπνέουσι τὸ θάρρος, οἱτινες ἀνακουρίζουσι
καὶ δίδουσι ἐλπίδας δι' αἰσιώτερον τῆς ἀνθρωπότητος μέ-
λον.

Ἐκληρονόμησεν ἐν στέμμα. Εἶνε τοῦτο ὁ ἐλάχιστος τῶν
τίτλων τῆς. Ὅ,τι κληρονομοῦμεν παρ' ἄλλων, εἴτε εἰς πλοῦ-
τον εἴτε εἰς τιμὰς, ἀντανάκτου πάντοτε τὴν ἀξίαν, τὴν τιμὴν,
τὸ μεγαλεῖον ἐκείνων. Ἡ Ναταλία Σούτσου ἠδύνατο νὰ ἀρ-
χίσῃ αὐτὴ μόνη τὴν ἱστορίαν τοῦ οἴκου τῆς. Δὲν θὰ ἦτο οὔτε

ΝΑΤΑΛΙΑ ΣΟΥΤΣΟΥ

οδύνακα κατακλύζουσαν τὴν ψυχὴν τῆς, καὶ ὅταν ὁ θάνατος μετὴν παγερὰν πνοὴν τοῦ ἀποσπᾶ ἀπὸ τὰ βάθη τῆς καρδίας τῆς ὅ,τι ἐν αὐτῇ ἐνεκρύπτετο πολυτιμότερον καὶ προσφιλέστερον ἀγαθόν, ἢ Ναταλία Σούτσου κατορθώνει νὰ ἀψηφῆ τοὺς πόνους τῆς, νὰ λησμονῆ τὰς ψυχικὰς οδύνας τῆς, νὰ ἐμψυχώσῃ τὰ νεκρωμένα στήθη τῆς, διὰ τῆς ὑπὲρ τῶν δυστυχῶν ἀγάπης, ὑπὲρ τῶν πονούντων στοργικῆς μερίμνης τῆς.

Ὁ οἰκὸς τῆς ἐν Ἀθήναις, ἐὰν δὲν ἔλαβε τὸν ἐπίσημον τίτλον φιλανθρωπικοῦ οἴκου, εἶνε ὅμως ἀναντιρρήτως τὸ κέντρον μεγάλης φιλανθρωπικῆς κινήσεως, εἶνε ἡ ἐστία τοῦ κελοῦ καὶ τῆς ἀγάπης, ἐξ ἧς διοχετεύεται ἡ παρηγορία καὶ ἡ ἀνακούφισις ἀνὰ πᾶν τῆς πόλεώς μας σημεῖον, παντοῦ ὅπου ἡ συμφορὰ καὶ ἡ ἀθλιότης ἔχουν πλέξει τὸ δίκτυόν των.

Παρὰ τὴν ἐπίσημον δρασίν τῆς εἰς τὴν Φιλοπτώχων Ἀδελφότητα, εἰς τὸ Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων, εἰς τὸ Ἄσυλον τῶν Ἐργατῶν, εἰς τὴν ὑπὲρ τῶν ἀναρρωνουσῶν Ἀδελφότητα, ὧν ἦτο ὁ μέγιστος καὶ ζωτικώτατος παράγων, καὶ τὰ ὅποια κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς αὐτὴν ὀφείλουσαν καὶ τὴν ἰδρυτικὴν καὶ τὴν πρόδοδόν των, ἡ κ. Ναταλία Σούτσου εἶνε ἀξιοθαύμαστος εἰς τὴν ἰδιωτικὴν, οὕτως εἰπεῖν, φιλανθρωπικὴν δρασίν τῆς. Πολλὰ καὶ πτωχὰ οἰκογένεια ἐν Ἀθήναις, ἐκ τῶν πτωχῶν ἐκείνων, αἱ ἐπιταί δὲν δύνανται νὰ ἐπαυτῆσουν τὸν ἄρτον των συντηροῦνται παρ' αὐτῆς. Ὁρφα καὶ κορασίδια ἐκπαιδεύονται δαπάναις τῆς. Γέροντες ἐρημοὶ πάντων, ἀσθενεὶς ἐγκαταλειμμένοι, παιδιὰ ὀρφανά, ἐργάται ἄνευ ἐργασίας, εἰς αὐτὴν ὀφείλουσαν τὴν ὑπαρξίν, εἰς αὐτὴν τὴν ὑπερτάτην τῆς ζωῆς παρηγορίαν.

Ἐὰν ὁ πολιτισμὸς τῆς σήμερον ἐπέβαλε τὴν συνήθειαν τῆς συστάσεως καὶ ὑπουργεῖου φιλανθρωπικῆς τὸ ὑπουργεῖον τοῦτο αὐτοδικαίως θὰ ἀνῆκεν εἰς τὴν κ. Ναταλίαν Σούτσου. Μετὴν τὴν διαφοράν, ὅτι ἔβλη τὴν γραφικὴν ὑπηρεσίαν θὰ τὴν διεξῆγε ἰδιοχειρῶς μόνη τῆς, συνειθισμένη ὡς εἶνε νὰ γράφῃ ἀπὸ εἰκοσιν ἕως πενήντα ἐπιστολάς τὴν ἡμέραν διὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν φιλανθρωπικῶν τῆς ἐργασιῶν.

Καὶ ἀπειθῶνται αἱ ἐπιστολαὶ αὐταὶ πρὸς διαφόρους συναδέλφους κυρίας, πρὸς πλουσίους, ὧν ζητεῖται ἡ συνδρομή, πρὸς πολιτικούς, πρὸς κληρικούς, πρὸς βιομηχάνους, πρὸς οὓς συνίστανται ἐργατικοὶ ἄνθρωποι, πρὸς ἰατροὺς, πρὸς ἀτμοπλοῦκὰς ἐταιρίας παρ' ὧν ζητοῦνται δωρεὰν ναῦλοι, πρὸς ἀνθρώπους τέλος πάσης τάξεως. Ὅλοι αὐταὶ αἱ ἐπιστολαὶ εἶνε γραμμέναι μετὰ τὸ ἴδιον πάντοτε γλυκὺ καὶ ταπεινὸν ὕφος, μετὰ τὸν ἴδιον τακτικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν χαρακτήρα, μετὰ τὰ γράμματα ἐκεῖνα τὰ πλαστικά, τὰ ἁρμονικά, τὰ ὅποια εἰκονίζουσαν τὴν ἁρμονίαν τῆς μεγάλης τῆς ψυχῆς, τὴν πρὸς τὸ καλὸν ἐν πᾶσι καὶ πάντοτε ἐφεσὶν τῆς.

Ὀλίγοι βεβαίως ἐκ τῶν μεγάλων πολιτικῶν μας ἀνδρῶν ἔχουν ἀλληλογραφίαν τόσοι ποικίλην, τόσοι πλουσίαν, τόσοι εὐεργετικὴν ὅσην ἡ κ. Ναταλία Σούτσου. Δὲν λησμονεῖ κανένα. Δὲν λησμονεῖ τίποτε. Προλαμβάνει, προμαντεύει, προαισθάνεται τὰ πάντα. Εἶνε λεπτολόγος, ἀπεραντολόγος, προκειμένου δι' ἀνακούφισιν δυστυχῶν, διὰ συνδρομὴν πρὸς ἀπέλπιδα.

Εἶνε ἐκ τῶν ὀλίγων Ἑλληνίδων, αἱ ὅποια εὐθὺς ὡς σηκωθῶν τὸ πρῶτ', καταρτίζουσαν τὸ πρόγραμμα τῆς ἡμέρας, εἰς τὰς στήλας τοῦ ὁποῖου ἡ φιλανθρωπία ἀπορροφᾷ τὰς δέκα

ὥρας καὶ ὁ ἰδιωτικὸς βίος μὴ μίαν ἢ δύο τοιαύτας. Ἄν καὶ ὑγείας ἀκροσφαλοῦς ἢ κ. Σούτσου, ἐξέρχεται πάντοτε μετὰ βροχὴν, μετὰ ἀνέμους, μετὰ χιόνια, ἀδιάφορον, καὶ μεταβαίνει περὶ εἰς τὰς μᾶλλον ἀποκέντρους τῶν Ἀθηνῶν συνοικίας, εἰς τοὺς ἀπροσίτους καὶ ρυπαροὺς δρομίσκους, ὅπου συνωθῶνται συνήθως οἱ ἀπόκληροι τῆς τύχης. Οὔτε μεταδοτικαὶ νόσοι, οὔτε ἐπιδημίαι, οὔτε ρυπαρότης, οὔτε ἀθλιότης τὴν πτοεῖ. Ἐχει ἔβλη τὴν ἀφοσίωσιν καὶ αὐταπαρνήσιν ἀδελφῆς τοῦ ἐλέους, συνδυαζομένης μετὰ τὴν λεπτότητα καὶ ἀπειρον τρυφερότητα κυρίας ἀληθῶς ἀριστοκρατῆδος, ἀληθῶς τοῦ μεγάλου κόσμου. Εἶνε φιλόανθρωπος γαίμωθε, φιλόανθρωπος ἐξ αἵματος, φιλόανθρωπος ἐξ ἰδιοφυίας. Ἡδύνατο νὰ ὀνομασθῆ Ναταλία ἡ φιλόανθρωπος, ὅπως εἰς τὴν ἀρχαιότητα ὀνομάζετο εἰς καὶ μόνος μεταξὺ τῶν Ἀθηναίων ὁ δίκαιος. Κανεὶς δὲν θὰ εἶχε νὰ ἀντιέπῃ τι διὰ τὸν τίτλον αὐτὸν. Διότι ὅλοι, λαὸς καὶ ἀριστοκρατία ἀποκαλύπτονται πρὸ τῆς γυναικὸς αὐτῆς, ἡ ὅποια τόσοι φῶς χύνει εἰς τὰς σκοτεινὰς τρώγλας, εἰς τὰς μαυρισμένας καρδίνας καὶ τὰ πονεμένα στήθη τῶν πτωχῶν καὶ δυστυχῶν.

Ὅλοι αὐτοὶ ἀπέλπιδα, ὀρφανοὶ κατὰ τὰς ἡμέρας αὐτὰς τῆς χαρᾶς, ἢ ἐσορπιζεν ἄλλοτε εἰς τὰς ψυχὰς των τὸ βλέμμα τῆς, δὲν λησμονοῦνται, δὲν ἐγκαταλείπονται καὶ τὴν ἀκόμη, ὅπου λόγοι ὑγείας τὴν κρατοῦν μακρὰν.

Ὅ,τι ἔκαμνεν ἄλλοτε, ἐπισκεπτομένη τὰς τρώγλας των, παρακολουθοῦσα ἐκ τοῦ πλησίον τοὺς πόνους καὶ τὰς δυστυχίας των, τὸ κάμνει τὴν διὰ τρίτων, τηροῦσα μακροτάτην ἀλληλογραφίαν περὶ παντός ὅ,τι ἀναφέρεται εἰς τὰ φιλανθρωπικὰ σωματεῖα, εἰς τὰς προστατευομένας τῆς ὀρφανάς, εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τῆς. *Μὴ λησμονήσητε τὸ γάλα τῆς μικρᾶς ὀρφανῆς, μὴ λησμονήσητε τὰ ἀγοράσητε ὀμπρέλλας καὶ θερμὰ ἐνδύματα διὰ τὰς ἐργάτιδας μας, μὴ λησμονήσητε τὰ δάκρυα ἐκεῖνης, μὴ λησμονήσητε τὴν ἐπιληπτικὴν μικρὰν, ἀλλ' οὔτε τὸν δυστυχῆ παραλυτικόν.*

Ἡ «*Ἐφημερίς τῶν Κυριῶν*» γνωρίζουσα σήμερον εἰς τὰς ἀπανταχοῦ ἀναγνωστρίας τῆς τὴν μοναδικὴν ταύτην καὶ ὑπεροχὴν Ἑλληνίδα, ἐκτὸς τοῦ ὅτι ἀποτίει φόρον δίκαιον θαυμασμοῦ, νομίζει ὅτι προσφέρει ἐκδούλευσιν εἰς τὴν πενομένην ἀνθρωπότητα, ἐκδούλευσιν πρὸς τὰς φιλανθρώπους, πρὸ τῶν ὁποίων ὁ βίος καὶ ἡ εὐεργετικὴ δρᾶσις τῆς Ναταλίας Σούτσου δύνανται νὰ χρησιμεύσῃ ὡς ὠραῖον καὶ εὐγενὲς παράδειγμα πρὸς ἀπομίμησιν.

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑΙ ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ

1896-1897

Καλὴ μου φίλη,

Ἐποδοχὴ καὶ πάλιν ἐπίσημος τοῦ Νέου Χρόνου. Τὰ ρόδα ἀδελφόνονται μετὰ τὰ ἴα, τὰ γασσεμὰ μετὰ τὰς καμελίνας, τὰ τρυφερὰ μυῖσωτα μετὰ τὰς δειλὰς ἀνεμώνας καὶ τοὺς ἀγνοὺς μαργαρίτας τῶν ἀγρῶν, ἵνα πλέξουσιν τὸν στέφανον τοῦ νέου χρόνου, ἵνα στρώσουσιν τὸν δρόμον του καὶ ἀρωματίσουσιν καὶ στολίσουσιν τὸ κατώφλιον τῆς νέας θύρας, τὴν ὅποιαν ἀνοίγει ὁ χρόνος, ὁ ἀκατάβλητος καὶ ἀγήραος αὐτὸς πρεσβύτης πρὸ τῆς ζωῆς τῶν θνητῶν.

Ἀτελείωτος καὶ ἀφθαρτος ἡ ἰδικὴ τοῦ ζωῆ, ὅσον φαρτῆ

καὶ σύντομος ἡ ἰδικὴ μας. Ἀπέραντα καὶ ἀτελεύτητα τὰ βασίλειά του, ἀμέτρητοι οἱ θησαυροὶ, αἱ χαρὰι καὶ οἱ πόνοι, οὓς ἐγκλείει εἰς αὐτὰ.

Ἐκάστη γενεὰ παρέργεται πρὸ αὐτοῦ ἀφίνουσα ὀπισθὲν τῆς μίαν μὴ ἀκτῖνα φωτεινῆς, ἐν ἐλάχιστον σύμπλεγμα ἀστέρων κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον φαεινῶν. Ἴδου οἱ θησαυροὶ του. Ἴδου τὸ φῶς τὸ μέγα καὶ ἀσβεστον, τὸ ὅποιον ἀπὸ αἰῶνων ἤδη καταυγάζει τὸ ἀχανὲς σκότος τῆς ἀνάρχου ὑπάρξεώς του. Ἴδου ὅ,τι μετριάζει τοὺς πόνους καὶ ὀλιγοστεύει τὴν πικρίαν τῆς ἀπογοητεύσεως, μετὰ τὴν ὅποιαν εἶνε ἐγκατεσπαρμένοι αἱ ἀχανεῖς ἐκτάσεις του.

Τὰ ἔτη, ὡς τὰ ὀνομάσαμεν ἡμεῖς, μετροῦνται δι' αὐτὸν ὡς στιγμαὶ μόνον, εἶνε ἐλάχιστα, ἀφανῆ μόρια τοῦ ἀτελευτήτου βίου του, εἶνε ὡς κόκκοι ἄμμου εἰς ἀπεράντους ἐρήμους, ὡς σταγόνες ὕδατος εἰς τοὺς ἀχανεῖς ὠκεανούς.

Ἀλλὰ διὰ τὴν ἀνθρωπότητα τὸ ἔτος εἶνε ἐν σημαντικὸν μέρος τῆς ζωῆς, ἀφοῦ πολλοὶ, φεῦ, οὔτε ἐνός ἔτους ζωῆς δὲν ἀριθμοῦν. Διὰ τοῦτο, φίλη μου, πρὸ τοῦ ἀγνώστου, τὸ ὅποιον ἕκαστον νέον ἔτος μᾶς ἐπιφύλασσει, πρὸ τοῦ κατωφλίου τῆς θύρας αὐτοῦ προσερχόμεθα μετὰ δέσμας ἀπὸ ἄνθη καὶ μετὰ κόνιστρα ἀπὸ σακχαρωτά. Ὡς οἱ ἰκέται πρὸ τῶν βωμῶν τῶν θεῶν προσέρχονται φέροντες δῶρα καὶ μύρα πρὸς ἐξευμένισιν αὐτῶν, ὡς οἱ ἐπικαλούμενοι τὸ ἔλεος τῶν ἰσχυρῶν διὰ παροχὴν συνδρομῆς καὶ προστασίας, οὕτω καὶ οἱ ἄνθρωποι κατὰφοροι ἀπὸ δῶρα καὶ στεφανωμένοι ἀπὸ ἄνθη χαιρετίζουσιν τὴν ἡμέραν αὐτὴν, ἐπικαλούμενοι τὸν οἶκτον καὶ τὴν εὐμένειαν τοῦ νέου χρόνου.

Κατὰ τὴν συνήθειάν μου καὶ ἐγὼ, ἀφοῦ εὐχηθῶ εἰς σὲ καὶ εἰς ἕλας τὰς Ἑλληνίδας, μόνον ἄνθη νὰ σκορπίζουσιν εἰς τὸν δρόμον των καθ' ἕλον τὸ 1897, στρέφω καὶ ἐν βλέμμα πρὸς τὸ καυμένον τὸ 1896, τὸ ὅποιον ἀπεχαιρέτησαμεν καὶ τὸ ὅποιον ἐτάχθη ἤδη εἰς κρίκος περισσότερον εἰς τὴν μακρὰν ἄλυσιν τοῦ παρελθόντος.

Καὶ τὸ πρὸς τὸ παρελθὸν αὐτὸ βλέμμα μου εἶνε μεστὸν συμπαθείας καὶ εὐγνωμοσύνης. Εἰς τὸν δρόμον αὐτὸν τῶν τριακκοσίων ἐξῆντα ἐξ ἡμερῶν του, ἀναζητῶ, φίλη μου, τὰ ἔχνη τὰ ὅποια ἀφῆκεν εἰς τὸν τόπον μας ἡ δρᾶσις τοῦ φύλου μας, τὰ ρόδα τὰ ὅποια ἐγκατέσπειραν καθ' ἕλον αὐτὸ τὸ διάστημα αἱ ἀβραὶ καὶ τρυφεραὶ—ὡς τόσοι ἀρέσκονται νὰ τὰς ὀνομάζουσιν—γυναικεῖαι χεῖρες.

Καὶ ὡς ὁ φιλόργυρος ἀποθησαυρίζει κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἔτους τοὺς θησαυροὺς τῆς ἐτήσιας συγκομιδῆς; καὶ τοὺς ἀπαριθμεῖ μετ' ἀπληστίας, οὕτω καὶ ἐγὼ ἀγαπῶ νὰ συλλέγω κατ' ἔτος τὸν ἀτίμητον πλοῦτον τῆς γυναικεῖας ψυχῆς καὶ νὰ ἀπαριθμῶ μετ' ὑπερηφανείας τὴν εὐεργετικὴν αὐτοῦ χρῆσιν.

Αἱ Ἑλληνίδες ἐν τῇ φιλανθρωπία καὶ τοῖς γράμμασι

Λοιπὸν πρώτη ἀνοίγει τὸν δρόμον τοῦ καλοῦ ἀπὸ τοῦ ὕψους τοῦ ἡγεμονικοῦ θρόνου τῆς, ἡ ἀγαπητὴ τοῦ Διαδόχου σύζυγος, ἡ πριγκίπισσα Σοφία. Τὰ πτωχὰ παιδάκια τοῦ λαοῦ δὲν ἔχουν κλινικὴν, καὶ ἡ νεαρὰ μήτηρ, ἡ αἰσθανθεῖσα τὸν πόνον τῆς μητρὸς, διότι εἶδε τὸ τέκνον τῆς πάσχον, φρίττει πρὸ τῆς ἀγωνίας τῆς δυστυχούς, ἡ ὅποια, ἐλλείψει

μέσων, ἀδυνατεῖ νὰ σώσῃ τὸ ἰδικόν τῆς. Ἡ ἰδέα τῆς παιδικῆς κλινικῆς γίνεται ἀσπαστὴ παρὰ τῶν Ἑλληνίδων, φιλανθρωπικὴ ἀγορὰ διοργανοῦται, βοηθήματα καὶ ἔρανοι ἐνεργοῦνται καὶ ἰδού τὸ Παιδικὸν νοσοκομεῖον προσεχῶς ἑτοιμὸν διὰ τὰ πτωχὰ μικρά. Δύο ἄλλαι φιλανθρωπικαὶ ἀγοραὶ διοργανοῦνται παρὰ κυριῶν ἐπίσης. Ἡ τοῦ Ἄσυλου τῶν Ἀνιάτων καὶ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος, ἐξ ὧν καὶ πάλιν τόσοι δυστυχεῖς καὶ πάσχοντες ἀνακουφίζονται. Ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν ἀγορὰν ὑπὲρ τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Διάκου ἐνεργότατον αἱ Ἑλληνίδες λαμβάνουν μέρος. Φιλόανθρωπος τῆς πόλεώς μας κυρία ἡ κ. Α. Παπούδωφ διοργανοῦει εἰς τὸν οἶκόν τῆς ἐσπερίδας ἐρασιτεχνῶν ὑπὲρ τοῦ Ἄσυλου καὶ πάλιν τῶν Ἀνιάτων καὶ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος. Ἡ ἐπανάστασις τῆς Κρήτης κηρύσσεται καὶ τὰ σωθέντα ἀπὸ τὴν μάχαιραν τῶν Τούρκων γυναικόπαιδα καταφεύγουσιν ἐδῶ, ζητοῦντα ἄσυλον καὶ συνδρομὴν. Ἐπιτροπὰι γυναικεῖαι ἐπὶ ἐπιτροπῶν σχηματίζονται. Ἐρανοὶ ἐνεργοῦνται, βοηθήματα συλλέγονται καὶ αἱ πολυπληθεῖς τῶν προσφύγων οἰκογένειαί σώζονται τέλος ἀπὸ τῆς ἐγκαταλείψεως καὶ ἀθλιότητος. Γυνὴ πάλιν ἔστω καὶ ξένη, Ἀμερικανίς, μεταφουτεύει εἰς τὸν τόπον μας τὴν ἰδέαν τῆς ἰδρύσεως ἐταιρίας προστατευτικῆς τῶν ζώων καὶ πρόθυμοι αἱ κυρίαὶ ἐνεργῶν καὶ ὑπὲρ τῆς ἐταιρείας ταύτης λαμβάνουν μέρος. Τέλος ὡς ἐπισφράγισις ἔρχεται τὸ συσσίτιον τῶν πτωχῶν, τὸ ὅποιον ἡ Ἀγγλὶς μὲς Χαίη εἰσήγαγε καὶ παρ' ἡμῖν καὶ αἱ Ἑλληνίδες ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς προοδευτικῆς καὶ μεγαλοφύχου κ. Κεφαλᾶ υἱοθέτησαν καὶ εἰς τοιαύτην προήγαγον ἐπιτυχίαν, εὐεργετοῦσαι, ὄχι μόνον τοὺς πτωχοὺς, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ἔθνος.

Συγχρόνως περίπου μετὰ τὸ συσσίτιον αἱ κυρίαὶ τοῦ Πειραιῶς εὐεργετικώτατον λαμβάνουν μέρος ὑπὲρ τῶν ἐκ τῆς πλημμύρας παθόντων καὶ ἐπὶ ἡμέρας ἕλας αἱ ἀβραὶ χεῖρες των διανεμῶν τροφὴν θερμὴν εἰς τοὺς πεινῶντας καὶ σκεπάσματα καὶ ἐνδύματα εἰς τοὺς ἀστέγους.

Ὁ κύκλος τῆς Ἀλεξάνδρας, ἀπὸ νέας κορασίδιας κατὰ τὸ πλεῖστον ἀποτελούμενος, ἐνδύει καὶ πάλιν πολλὰς δεκάδας πτωχῶν μικρῶν εἰς ὠραίαν ἑορτὴν Παιδικῶν Δένδρου, διοργανωθεῖσαν ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ Χίλλ, τοῦ ὁποῖου αἱ ἐσωτερικαὶ μαθήτριάς ἐκ τοῦ ὑστερήματος γλυκυσμάτων καὶ ὀπωρικῶν ἰδικῶν των, παραθέτουσαν Χριστουγεννιάτικον γεῦμα εἰς ἄλλα μικρὰ πτωχὰ. Ἐδῶ ἡ σκηνὴ εἶνε συγκινητικώτατη. Τὰ παιδιὰ τῶν ἀρχόντων προσκαλοῦντα εἰς γεῦμα τὰ παιδιὰ τῶν πτωχῶν καὶ ὑπηρετοῦντα αὐτὰ καθ' ἕλην τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος μετὰ πολλῆς ἀγάπης. Αἱ αὐταὶ μαθήτριάς τοῦ ἀξιολόγου τούτου Παρθεναγωγείου μεταβαίνουν μετὰ τῆς καλῆς καὶ εὐσεβοῦς διευθυντριάς των κ. Μπέσσης Μάσσωνος εἰς τὸ Ἄσυλον τῶν Ἀνιάτων καὶ ἐκεῖ κατανοκτικώτατα ψάλλουσιν τοὺς ὕμνους καὶ τὰ τροπάρια τῆς Γεννήσεως τοῦ Χριστοῦ. Καὶ οὕτω χάριν εἰς τὰς κορασίδιας αὐτὰς αἱ ἀπόκληροι τῆς τύχης, αἱ καταδικασθεῖσαι νὰ στερωθῶνται τῆς παρηγορίας τοῦ νὰ ἀκροῶνται ἐν τῷ ναῷ τῶν θείων ὕμνων καὶ ψαλμῶν, αἰσθάνονται τὴν χαρὰν τὴν μεγάλην τῆς τελέσεως τῆς ὠραίας τῶν Χριστουγεννίων θρησκευτικῆς τελετῆς ἐν αὐτῷ τῷ Ἄσυλῳ των.

Παρὰ κυριῶν καὶ δεσποινίδων τῆς πόλεώς μας διοργανοῦνται καὶ ἡ τελευταία συναυλία τοῦ Ὤδείου, ὅπως καὶ δι' ἄλλα

πάλιν πτωχὰ στολισθῆ Δένδρον καὶ προσφερθοῦν δῶρα καὶ βοηθήματα.

Τελευταία τέλος ἔρχεται ἡ ὑπὲρ τοῦ Ἀσύλου τῶν Ἐργατιδῶν διοργανωθεῖσα Παιδικὴ Ἐορτὴ τοῦ Δένδρου τῶν Χριστουγέννων, ἡ ὑπὸ τοιαύτης στεφθεῖσα πρωτοφανοῦς ἐπιτυχίας.

Οὐδέποτε οὐδὲν ἄλλο ἔτος ὑπῆρξε τόσον γόνιμον εἰς φιλανθρωπικὴν δράσιν, οὐδέποτε αἱ γυναῖκες τῶν Ἀθηνῶν κατῆλθον τόσον αὐθόρμητοι καὶ τόσον πολλὰ ἀνὰ λεγεῶνας ὄλας εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ καλοῦ, ὅσον κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο. Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας αὐτοῦ ἀπεφασίσθη καὶ ἡ ἰδρυσις Παιδικοῦ Ἀσύλου, ἐν ᾧ αἱ ἐργατικαὶ γυναῖκες θὰ ἀφῆνουν δι' ὅλην τὴν ἡμέραν τὰ μικρὰ τῶν, ἵνα ἐργαζόμεναι κερδίζουσι τὸν ἄρτον τῶν. Καὶ τοῦτο οφείλεται ἔτι εἰς τὴν πρωτοβουλίαν τῆς φιλανθρωποπάτης καὶ ἀκαταπόνητου κ. Μαρίας Κεφαλαῖ, ἥτις ἔχει ἀρίστα εἰς τὸ μέγα τοῦτο ἔργον τῆς συνεργάτιδος τῆς δεσποινίδας Ἐμπεδοκλῆ, Νάξου καὶ Κ. κουλίδου.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὰ γράμματα καὶ εἰς τὰς τέχνας αἱ Ἑλληνίδες, φίλη μου, δὲν ὑστέρησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, τὸ ὁποῖον ἐνεκαινίσαν ἡ δις δ' Ἐστραὶ διὰ δημοσίας διαλέξεώς της περὶ τῆς πνευματικῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων, ἐνῶ ὀλίγον βραδύτερον ἡ δις Σεβαστῆ Κκαλλισπέρη, ἐδημοσίευσεν τὸ περὶ Ὀλυμπιακῶν ἀγῶνων βιβλίον της. Ὁνόματα γυναικῶν καλλιτεχνιδῶν ἐκόσμησαν ἐπίσης τὴν Καλλιτεχνικὴν Ἐκθεσίαν. Τὸ ὑπὸ τῆς κ. Σ. Ἀλιμπέρτη ἐκδοθὲν βιβλίον περὶ Ἀμαλίας καὶ τῆς Αὐλῆς της διεδέχθη ἡ ἰδική μου Ἱστορία τῶν Συγχρόνων Ἑλληνίδων, ἡ ὁποία τόσας ὠραίας γυναικείας προσωπικότητας ἐγνώρισεν εἰς τὰς συγχρόνους. Τὴν ὅλην δὲ ἐν τοῖς γράμμασι γυναικείαν, οὕτως εἰπεῖν, κίνησιν, ἐπεσφράγισεν ὁ θρίαμβος τῶν ἀδελφῶν Παναγιωτάτου, καὶ ἡ ἐπίσημος συμμετοχὴ τῆς δος Μαρίας Καλαποθάκη, ἱατροῦ δοκιμωτάτης εἰς τὴν ἱατρικὴν Ἐταιρίαν, ἐν ἧ ὁ ἐπιφανέστεροι τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου τὴν ἐδέχθησαν μετὰ τῆς ἀρμολογίας εἰς τὴν ἐπιστημονικὴν μὲρψοσίαν της τιμῆς. Καὶ αἱ γυναῖκες τοῦ Ἀργινοῦ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἴδρυσαν τὴν Ἐργάνην Ἀθηναίων τῶν καὶ ἀπεφάσισαν τὴν εἰς τὴν πόλιν τῶν διοργανῶσιν ἐκθέσεως γυναικείων ἐργοχειρῶν.

Τὸ ὑπὸ τόσον δὲ αἰσίους διὰ τὸ φύλον μας οἰωνοῦς διανυθὲν ἔτος κλείει ἡ σύστασις τῆς Μεγάλης Ἐνώσεως τῶν Ἑλληνίδων, ἥτις ἀριθμεῖ σήμερον περὶ τὰ χίλια μέλη, ὅτι ἐκλεκτότερον, δηλαδὴ, εἰς γυναῖκας ἐπιφανεῖς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ὁ ἔσω καὶ ἔξω Ἑλληνισμὸς καὶ περὶ τῆς ὁποίας ἐκτενεστέρας καὶ λεπτομερεστέρας πληροφορίας θὰ σοὶ γράψω εἰς τὴν προσεχῆ μου.

Ἰδοῦ, φίλη μου, ἐργασία γιγαντιαία, ἐργασία πρωτοφανῆς διὰ τὰς γυναικεῖς τοῦ τόπου μας χρονικά. Ἰδοῦ πῶς προοδεύομεν ἐν τῇ ὁδοῦ πάντοτε τῆς λογικῆς καὶ τοῦ νομίμου χωρὶς οὔτε τοὺς οἰκούς μας νὰ ἐγκαταλείπωμεν, οὔτε τοὺς συζύγους καὶ τὰ τέκνα μας νὰ ἀδικῶμεν. Ἐὰν μάλιστα θελήσῃς νὰ ἐξετάσῃς τὴν οἰκογενειακὴν δράσιν καὶ τὴν οἰκονομικὴν ἐτησίαν διαχείρισιν καὶ διοικήσιν τῶν γυναικῶν, αἱ ὁποῖαι τόσον εἰργάσθησαν ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ καλοῦ, θὰ εὐρησῇς αὐτὰς πολλὰ καλλιτέρας οἰκοδεσποίνας καὶ ἀφοσιωμένας συζύγους καὶ καλὰς μητέρας καὶ ἀδελφάς, ἀπὸ ἐκείνας αἱ

ὁποῖαι οὐδὲν ἔπραξαν ἐκτὸς τῆς στενῆς τοῦ οἴκου τῶν ἀκτίνας.

Ὁ κ. Κουρτίδης καὶ τὸ γυναικεῖον ζήτημα

Τὸν κ. Α. Κουρτίδην θὰ τὸν ἐνθυμῆσαι βέβαια ἀπὸ τὰ παιδικὰ σου ἔτη, ὅπότεν με τὴν χάριν καὶ ἀφέλειαν καὶ τρυφερότητα ἔγραφε τὴν *Διάπλασιν τῶν Παίδων*.

Ἡ μελέτη τῆς ψυχῆς τὸν εἴλκυεν ἐκτοτε. Ἦτο, οὕτως εἰπεῖν, τὸ εἶδος τοῦ καὶ δι' αὐτὸ τόσον θαυμασίως ἐπέτυχεν εἰς πᾶν ὅ,τι ἔγραψε διὰ τὴν παιδικὴν ἡλικίαν. Ἐκτοτε τὰ πράγματα ἤλλαξαν. Ἡ παιδικὴ μας φιλολογία ἀπώλεσε βεβαίως μίαν σπουδαίαν προσωπικότητά της, ὁ παιδικὸς μας κόσμος ἕνα τρυφερὸν καὶ ἀμίμητον διηγηματογράφον καὶ ὁμιλητὴν καὶ φίλον, ἡ ἐπιστήμη ὅμως ἐκέρδισε μίαν σημαίνουσαν φυσιογνωμίαν, ἡ ψυχολογία ἕνα τῶν ἐμβριθεστέρων μυστῶν της.

Φυσικὸν εἶνε ἀνὴρ ψυχολόγος νὰ ἐνεβάθυνεν ὑπὲρ πάντα ἄλλον εἰς τὰ μυστήρια τῆς γυναικείας ψυχῆς, νὰ ἠσυχολήθη εἰδικῶς μετὰ τὰ ἀπόρρητα τῆς γυναικείας καρδίας, νὰ ἐμελέτησεν καὶ ἐστάθμισεν τὰς ιδιότητας τοῦ γυναικείου πνεύματος.

Ζητήματα δὲ ὡς τὸ ἰδικόν μας, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν γνώμην μου, θὰ κανόνισεν ὅχι μόνον τὴν τύχην καὶ τὸ μέλλον τῆς γυναικῆς, ἀλλὰ τὸ μέλλον μας ὡς φυλῆς καὶ ὡς ἔθνους, νομίζω ὅτι πρέπει νὰ μελετηθοῦν καὶ νὰ βεβαιωθοῦν καὶ νὰ συζητηθοῦν ἀκριβῶς περὶ ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι δύνανται, κατόπιν ἐπιστημονικῆς μελέτης καὶ ἐρεῦνης καὶ ἐργασίας σοφῶν, νὰ ἐκφέρουν γνώμην ὀρθὴν καὶ βεβήνουσαν.

Ὁ κ. Κουρτίδης, εὐθύς ὡς ἐν γενικῇ μετ' ἄλλων συζητήσῃ ἐτέθη τὸ ζήτημα τῆς ἰσότητος ἢ μὴ, τῆς πνευματικῆς ἢ μὴ ὑπεροχῆς τοῦ ἀνδρὸς ἐπὶ τῆς γυναικῆς, ἐξέφερε γνώμην ἐπιστημονικὴν, μὴ ἐπιδεχομένην ἀντίρρησην.

Ἡ ἐπιστήμη, παραδέχεται, εἶπεν ὅτι τὰ θήλεκ τέκνα κληρονομοῦν τὰς πατρικὰς ἀρετὰς καὶ κακίας, τὴν πατρικὴν ἰδιοφυίαν, τὴν πατρικὴν ἰδιοσυγκρασίαν, ἀκόμη καὶ τὴν πατρικὴν μορφήν, ἐνῶ τὰ ἄρρενα κληρονομοῦν καθ' ὅλα τὴν μητέρα. Ὁ διχασμὸς αὐτὸς ἐν τῇ κληρονομικότητι εἶναι ἐπιστημονικὴ ἀλήθεια ἀναντίρρητος, λύει δὲ εὐθύς τὸ ζήτημα τῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων.

Ἐὰν ἡ κόρη μετὰ τοῦ πατρικοῦ αἵματος κληρονομή τὴν εὐφυίαν, τὸ σθένος, τὰς καλὰς ἢ τὰς κακὰς διαθέσεις, τὴν σκληρότητα ἢ τὴν τρυφερότητα, τὸ εὐερέθιστον ἢ τὸ πρᾶγον τοῦ πατρὸς, ἀναντιρρήτως δὲν διαφέρει ἐκείνου, ὡς δὲν θὰ διαφέρει βραδύτερον ὁ υἱὸς της ἀπὸ αὐτῆς, ἀφοῦ κατὰ τὴν αὐτὴν ἀναλογίαν εἰς τοὺς υἱοὺς καὶ ὅχι εἰς τὰς θυγατέρας θὰ μεταδώσῃ τὸν ἴδιον χαρακτήρα, τὸ ἴδιον πνεῦμα, τὰς ἰδίας φυσικὰς ἀρετὰς ἢ κακίας. Οὕτω δὲ τοῦ νόμου τοῦτου τῆς κληρονομικῆς ἐξελίξεως ἢ ἰσότητος πνευματικῆς, ψυχικῆς καὶ σωματικῆς, ἐὰν θέλετε, ἀκόμη εἶνε ἀναντίρρητος.

Ἡ δὲ δύνατο νὰ σὰς παρατηρήσῃ, εἶπεν ἐγὼ, ὁ μὴ μελετήσας τὸ ζήτημα τῆς ἐπιρροῆς τῆς ἀνατροφῆς, ὅτι αἱ γυναῖκες εἴμεθα φυσικῶς ἀσθενεστεραὶ σας.

Ναί. Ἄλλὰ συγκρίνατε μίαν γυναῖκα τῶν ἀγρῶν, ἡ ὁποία σηκόνει, παίξουσα, βαρύτερα φορτία ξύλων μετὰ ἀνδρα τῶν αἰθουσῶν, ὁ ὁποῖος θὰ συνετρίβετο ὑπὸ τοιαύτης βάρης. Συγκρί-

νατε τὴν ἀπὸ πρῶας μέχρι ἐσπέρας χειριζομένην τὴν ἀξίνην ὑπὸ τὸν καυστικὸν ἥλιον τοῦ θέρους καὶ ὑπὸ τὸν παγερὸν βορρᾶν τοῦ χειμῶνος χωρικὴν μετὰ ἕνα οἰονδήποτε γραφειοκράτην ἐξ ἡμῶν καὶ εἶπετέ μοι ὕστερον ποῖος εἶνε φύσει ἀσθενέστερος, ποῖος ἔχει μῦς καὶ πνεῦμα ἐντονώτερον, ὁ ἀνὴρ ἢ ἡ γυνή;

— Ἄνδρες ἄρχ καὶ γυναικες εἴμεθα καὶ φυσικῶς καὶ ψυχικῶς δημιουργήματα τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως, τῶν ὅρων τῆς κατὰ τόπους καὶ καιροὺς ζωῆς. Ὡστε δεδομένης τῆς ἀρχῆς αὐτῆς, νομίζετε, ὅτι δὲν πρέπει ἀφοῦ οἱ κοινωνικοὶ ὅροι καὶ αἱ κοινωνικαὶ συνθήκαι μεταβάλλονται νὰ μεταβληθῇ ὀλίγον καὶ ἡ ἀνατροφή καὶ ὁ τρόπος τῆς ζωῆς καὶ αὐταὶ αἱ περὶ τοῦ προορισμοῦ τῆς γυναικῆς ἀποκλειστικαὶ μέχρι σήμερον ἰδέαι;

— Βεβαίως. Τόσον περισσότερο ἐπιείγουσα παρίσταται ἡ ἀνάγκη αὕτη, ὅσον ἡ διδομένη σήμερον ἀνατροφή εἰς τὴν γυναῖκα δὲν ἀνταποκρίνεται, κατὰ τὸ πλεῖστον, εἰς κανένα σκοπόν, εἰς κανένα προορισμόν, πολὺ ὀλιγώτερον μάλιστα εἰς ἐκεῖνον διὰ τὸν ὁποῖον ἐπεκράτησε νὰ προορίζεται αὕτη.

Λέγομεν, ἐπὶ παραδείγματι, ὅτι θέλομεν τὴν γυναῖκα καλὴν οἰκοδεσποιναν. Λοιπὸν οὔτε ὁ οἶκος, οὔτε τὸ σχολεῖον προπαρασκευάζει τὴν κόρην διὰ τὸν προορισμόν αὐτόν. Ἰδετε τὰ προγράμματα τῶν σχολείων. Ἡ πληθὺς τῶν μαθημάτων, τῶν νεκρῶν καὶ ξένων γλωσσῶν, τῶν κλῶν τεχνῶν δὲν ἀφίουν κἂν στιγμὴν ἐλευθερίας διὰ τὸ ἐλάχιστον χειροτέχνημα. Ποῦ ἀνὰ τὰ προγράμματα αὐτὰ ἀπαντᾷτε τὸ μάθημα τῆς μετ' ἐφαρμογῆς οἰκονομίας, τῆς μηχανικῆς, τῆς ζαχαροπλαστικῆς, τῆς κοπτικῆς καὶ ραπτικῆς καὶ τῶν ἐκσχολήσεων ἐν γένει ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι ἀποτελοῦν τὰ ἐφόδια τῆς καλῆς οἰκοδεσποίνης; Οὐδὲνα.

Ἄλλ' ὁ οἶκος ἀναπληροῖ τοῦλάχιστον τὸ σχολεῖον; Ὀχι. Ἡ κόρη μόλις ἔχει καιρὸν νὰ προετοιμάσῃ τὴν πληθὺν τῶν μαθημάτων κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἐν τῷ οἴκῳ διαμονῆς της. Καὶ ἐὰν τῆς ἔμεναν ἔτι στιγμαὶ τινες ἐλευθερίας ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ θὰ προσλάβουν ἀμέσως ξένην διδασκαλίαν, ἵνα τῆς διδάξῃ ξένην τινα γλῶσσαν ἢ κλειδοκύμβαλον.

— Ὡστε ἐξ ὅλων αὐτῶν τῶν κυριῶν καὶ κυριῶν εἶπον ἐγὼ αἱ ὁποῖαι καὶ οἱ ὁποῖοι νομίζουσι ὅτι μένουν πιστοὶ εἰς τὰ πάτρια διὰ τῆς ἀνατροφῆς ἢ δίδουν εἰς τὰς θυγατέρας τῶν πάσχον αὐταπάτην. Ὅλοι αὐτοὶ ἀντιγράφουν τὴν ἐπιπόλαιον καὶ ἀσκοπὸν ἀνατροφήν, τὴν ὁποῖαν οἱ δυτικοὶ λαοὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ αἰῶνος τοῦτου ὤρισαν διὰ τὰς γυναῖκας καὶ θυγατέρας τῶν, καὶ τὴν ὁποῖαν, ἐνοήσαντες καὶ αὐτοὶ τὴν πλάνην τῶν, μεταρρυθμίζουσι σήμερον.

— Βεβαίως. Αἱ τόσον φημιζόμεναι πάτρια παραδόσεις πᾶν ἄλλο εἶναι ἢ πάτρια, ἀπήνησεν ὁ κ. Κουρτίδης. Τόσον ἐτῶν βαρβαρικὰ κατακτήσεις ἐπέδρασαν βεβαίως ἰδιαίτητα ἐπὶ τοῦ καθόλου βίου τῶν Ἑλλήνων καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ τοῦ οἰκογενειακοῦ.

Καὶ ἀληθῶς, φίλη μου, ἡ μαλθακότης, ἡ ἀδράνεια, ἡ καθιστικὴ ζωὴ, ἡ ἐκ καλοῦ μόνον γεύματος καὶ γλυκίσματος ἐκτίμησις, ἡ ἀγάπη πρὸς τοὺς στολισμούς, πρὸς τὰ κοσμηματα, οἱ χαμηλωμένοι πρὸ τοῦ αὐθέντου ὀφθαλμοί, ἡ τυφλὴ ὑποταγή, αἱ μικροπονηρίαι, ἡ διὰ πλαγίων μέσων ἐπίτευξις παντὸς πόθου, πάσης ἐπιθυμίας, αἱ μικρολογίαι, αἱ κολα-

καίαι, ἡ ματαιότης, ἡ ἐλαφρότης, αἱ κακολογίαι, ταυτα πάντα, δὲν εἶνε κληροδοτήματα τοῦ γυναικωνίου, ὁ ὁποῖος ἐπὶ τέσσαρας ὄλους αἰῶνας ἤμασεν εἰς τὸν τόπον μας;

Αἱ Ἑλληνίδες τῆς ἀρχαιότητος προοδευτικώτεροι τῶν συγχρόνων

Ἐσφαλμένως ὀνομάζουσι, προσέθηκεν, ὁ κ. Κουρτίδης, τὰς προοδευτικὰς ἰδέας σας ξενικάς. Πλανῶνται οἱ ἰσχυρίζόμενοι ὅτι εἰς τὴν Δύσιν ἢ εἰς τὸν Νέον Κόσμον ἔχει τὴν ἀρχὴν τοῦ ὁ περὶ τοῦ γυναικείου ζητήματος ἀγῶν.

Οὐδὲν Ἑλληνικώτερον τούτου. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες πρῶτοι ἐμελέτησαν τὸ ζήτημα τῆς ἰσότητος τῶν δύο φύλων, οὐδεὶς δὲ ἐκ τῶν μεταγενεστέρων ξένων ἐπραγματεύθη εὐρύτερον καὶ ριζικώτερον τὸ ζήτημα τοῦτο ἀπὸ τὸν Πλάτωνα.

Εἰς τοὺς νόμους τοῦ ἀναγνωρίζει εἰς τὴν γυναῖκα πάντα τὰ δικαίωματα, τὰ ἀπορρέοντα ἀπὸ τῆς φύσεως αὐτῆς. Καὶ δὲν διστάζει νὰ ὁμολογήσῃ, προσθέτω ἐγὼ, ὅτι παρὰ γυναικῆς ἐδιδάχθη νὰ ὑψοῖ τὸ πνεῦμά του ὑπερθεῖν τοῦ ὀρατοῦ κόσμου τοῦ καλοῦ εἰς τὸν νοητὸν τοιοῦτον.

— Ἐὰν δὲ οἱ Ἴωνες, μόνον οὗτοι μεταξὺ ὄλων τῶν Ἑλλήνων, λατρεύουσι μὲν τὴν γυναῖκα εἰς τοὺς νεοὺς ὡς θεότητα, καὶ ἀναγνωρίζουσι τὸ ἔξοχον πνεῦμά της εἰς τὰς σχολὰς τῶν φιλοσόφων, ὑπετίμουσι ὅμως αὐτὴν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τούτῳ, ὥστε νὰ τὴν καταδικάζουσι εἰς τὸν βίον τοῦ ἐλατῆς ἀπωτάτης Ἀνατολῆς μετενεχθέντος γυναικωνίου, οἱ Δωριεῖς ὅμως καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἀνεγνώριζον εἰς αὐτὴν πλεῖστα δικαίωματα, τὰ ὁποῖα καὶ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ τὴν τάσσουσι εἰς τὴν αὐτὴν μοῖραν πρὸς τοὺς ἀνδράς.

— Ἄλλὰ μήπως, λέγω ἐγὼ, ὁ Πυθαγόρας εἰς τὴν περιώνυμον σχολὴν του δὲν ἀριθμεῖ περισσότερας μαθητριάς ἢ μαθητῆς ὅπερ δὲ σπουδαιότερον αὐτοὶ οἰσίζουσι δὲν ὀδηγοῦν τὰς γυναῖκας τῶν εἰς τὴν σχολὴν ταύτην; Αὐταὶ δὲ ἀπὸ τῶν πρώτων μαθημάτων τῶν δὲν ἀπεκδύονται τοὺς στολισμούς τῶν, οὓς ἀφαιροῦν πρὸς τὴν θεὰν Ἥραν;

Φαντάσθητι, φίλη μου, πόσον διαφορετικὰ ἐσκέπτοντο οἱ φρόνιμοι ἐκεῖνοι ἄνθρωποι ἀπὸ τοὺς συγχρόνους τῶν Ἀθηναίων, οἱ ὁποῖοι διὰ νὰ κλείουσι τὰς γυναῖκας τῶν εἰς τοὺς γυναικωνίτας καὶ νὰ ἀναθέτουσι εἰς αὐτὰς καθήκοντα ἀποκλειστικοῦ οἰκονομίου τοῦ οἴκου τῶν, τὰς ἀπεκτῆνωσαν εἰς τοιοῦτον σημείον, ὥστε νὰ μὴ δύνανται οὔτε δύο λέξεις νὰ ἀνταλλάσσουσι μετ' αὐτῶν. Ἦναγκάζοντο δὲ νὰ σπαταλοῦν ἑκατονταπλάσια τῶν ἔσων ἢ δούλη σύζυγος ἐξοικονομεῖ, ἵνα συντηροῦν ἐταίρας, μεθ' ὧν μόνον, ἕνεκα τῆς πνευματικῆς ἐκείνων ἀναπτύξεως ἠδύναντο νὰ συνεννοοῦνται.

Ἐὰν δὲ λάβῃς τοῦτο ὑπ' ὄψιν, ἐνοεῖς ἀμέσως τοὺς λόγους τοῦ καταφακτοῦ ἐκφυλισμοῦ τῆς Ἰονικῆς φυλῆς καὶ τῆς κληρονομικῆς ζωηρότητος τῶν μεγάλων μας ἀνδρῶν.

Ὡστε δὲν παπαγαλίζομεν εἰς τοῦτο ξένους, ἀλλὰ ζητοῦμεν ἀκριβῶς νὰ διορθώσωμεν τὰ παρὰ ξένων εἰσαχθέντα εἰς τὴν ἀνατροφήν τῶν γυναικῶν μας κακὰ. Δὲν θέλομεν τὰς γυναῖκας κούκλας καὶ ἀντικείμενα ἠδονῆς μόνον, ἀλλὰ τὰς θέλομεν ὄντα λογικά, ἀκμαῖα φυσικῶς καὶ πνευματικῶς, ὥστε καὶ εἰς τὸν μέγαν φυσικὸν καὶ ἠθικὸν νόμον τῆς μητρότητος νὰ δύνανται νὰ ἀντέχουν καὶ ἐν περιπτώσει ἀνάγκης νὰ δύνανται ἐντίμως καὶ ἑξιοπρεπῶς νὰ ἀναλάβουν τὸν ἐπίγονον τῆς ζωῆς ἀγῶνα.

'Αλλ' επανέλθωμεν εις τον κ. Κουρτίδην. Λοιπόν συμφωνείτε, ειπον εγώ, με την ιδεαν της ανάγκης της επιδόσεως της γυναικός εις πρακτικώτερον βίον ;

— Βεβαιότατα, ειπεν ο κ. Κουρτίδης. Μίαν μόνην επιφύλαξιν έχω. Η γυνή ως εργασιή, ως προοδεύση, ως προαχθή εις τέχνας ή εις επιστήμας, αδιάφορον. 'Αλλ' ή πρόοδος αυτή ως επιτευχθή επί τη βάσει πάντοτε των αρχών της οικογενειακής τιμής, του πολυτίμου τούτου αγαθοῦ, τὸ ὅποτον μᾶς ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες μας.

— 'Αλλά μήπως ή χωρική μας, ειπον εγώ, ή παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ ἀνδρὸς εις τοὺς ἀγροὺς μοχθοῦσα και ή γυνή τοῦ ὄχλου ή εις τὰ ἐργοστάσια ἐργαζομένη δὲν ζεμεινε τιμία ; Και δὲν βλέπετε μᾶλλον ὅτι ή ἐκλυσις τῶν ἠθῶν ἐρχεται ἀπὸ τὰς τάξεις ἐκείνας, τὰς κατ' ἐξοχὴν ἀέργους και ὀκνηράς, ή ἀπὸ τὰς θεωρούσας τὴν ἐργασίαν ὄνειδος και προτιμώσας νὰ ζητήσουν ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν τοῦ οἴκου των τὸ ἐνδυμα ή τὸν ἄρτον τῶν τέκνων των ;

Νομίζεις δὲ και σὺ, φίλή μου, ὅτι ή ἐπιμονή μου εις τὴν ἐπίδοσιν της 'Ελληνίδος εις τὴν ἐργασίαν ἀπορρέει ἀπὸ τὴν ἐπιθυμίαν μου νὰ μιμηθῶμεν τὰς Εὐρωπαϊκὰς ή 'Αμερικανίδας ; 'Οχι, δυστυχῶς. Κατόπιν μελέτης δεκαετοῦς ὄλης, καθ' ἣν ἐδῶ και εις ἕλον τὸν ἄλλον κόσμον παρακολουθῶ τὴν γυναικα και τὸν συναφῆ πρὸς αὐτὴν οικογενειακὸν βίον μίαν ἐσχματίσασα πεποιθῆσιν. Ὅτι ὅπου ή γυνή ἀνεπτύχθη και ἐργάσθη, ὅπου αὕτη ἐλαβεν ἀνατροφὴν πρακτικὴν ή οἰκογένεια ἐσώθη. 'Η φυλὴ ἤμικσεν. Ἰδὲ τοὺς 'Αμερικανούς. Ὅπου ή γυνή ἀνετρέφθη διὰ τὴν ζωὴν τῶν αἰθουσῶν μόνον ή διὰ τὴν ζωὴν τῶν θωπειῶν και της μαλθακότητος ή οἰκογένεια ἐχαλωρήθη, ή φυλὴ ἐξησθῆσεν. 'Εδῶ εις τὸν τόπον μας, εις ἕλας δυστυχῶς τὰς τάξεις ή γυνὴ κατὰ τὸ πλεῖστον τὸν δρόμον αὐτὸν ἠκολούθησε και φοβοῦμαι, πολὺ φοβοῦμαι τὰ ἀποτελέσματα της ἀνατροφῆς αὐτῆς.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΠΕΤΡΙΔΗΣ

'Η 'Ελλάς κλαίη σήμερον ἓνα τῶν ἐπιφανεστέρων πολιτευτῶν της. 'Η 'Ελληνικὴ Κυβέρνησις ἓνα τῶν σοφωτέρων ὑπουργῶν της. 'Η Κορινθία τὸ σέμνωμα και καύχημά της, και αἱ 'Ελληνίδες ἓνα μεγάλον και πολύτιμον ὑπὲρ της προόδου των παράγοντα.

Οὐδεὶς ἔλληγν ὑπουργὸς ὑπῆρξε στοργικώτερος τοῦ Δ. Πετριδου διὰ τὰς ἔλληγνίδας. Οὐδεὶς ἄλλος ἐργάσθη περισσώτερον αὐτοῦ ὑπὲρ της πλήρους μεταρρυθμίσεως τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ γυναικειοῦ συστήματος. Μεταρρυθμίσις της δημοτικῆς παιδευσεώς μας, προνομία διὰ τὰς γυναῖκας κατὰ τὰς γυμνασιακὰς ἐξετάσεις, νομοσχέδια πλήρους ἐπαγγελματικῆς γυναικείας μορφώσεως, μελέται και συσκέψεις και συμβούλια περὶ Μέσης Γυναικείας Παιδευσεως, ἰδοὺ ή ἐργασία τοῦ εὐεργέτου τούτου τοῦ γυναικειοῦ φύλου.

'Ολίγας ἔτι ἡμέρας πρὸ της ἀσθενείας του, μετὰ πόσου ὤμιλει ἐνθουσιασμοῦ περὶ της γυναικείας προόδου, σεμνυνόμενος διότι θὰ συνετέλει εις ριζικὴν της γυναικείας ἀγωγῆς μεταρρυθμίσιν και ἀνυπομονῶν νὰ μεταβάλλη εις νόμους τὰ εὐεργετικὰ διὰ τὸ φύλον μας νομοσχέδιά του.

'Αλλ' ὁ θάνατος ἀμείλικτος, ἀνιλεῖς, ἐνῶ ἀπορφανόμεναι σήμερον της στοργῆς του οἶκον ἔλληγναπρεπῆ, ὃν ἀνέδειξε μέγαν και ἐντιμον, σύζυγον, ἣν τρυφερώτατα μέχρι της τελευταίας στιγμῆς του ἠγάπα και τέκνα τὰ ὅποια ἐδίδαξε νὰ φέρουν ὑψηλὰ τὸ ὄνομα τὸ ὅποτον τοῖς ἐκληρονόμησε, ἀπορφανόμεναι ἐνταύτῃ και τὰς 'Ελληνίδας τοῦ μόνου ἀνδρός, ὁ ὅποτος σοβαρῶς και εὐλικρινῶς ἐργάσθη ὑπὲρ της εὐτυχίας των.

'Η διεύθυνσις της «'Εφημερίδος τῶν Κυριῶν» ἥτις συνεδέετο μετὰ τοῦ ἐπιφανοῦς ἀνδρὸς διὰ στενωπάτης φιλίας διερμηνεύουσα τὴν λύπην ἕλων τῶν προοδευτικῶν 'Ελληνίδων, ἄς τῶσον εἶχον χαροποιήσῃ αἱ ἀπὸ τῶν στηλῶν τούτων ἐξενεχθεῖσαι πρὸ ὀλίγου ὑπὲρ τοῦ φύλου μας γῶμαί του, ραίνει με δάκρυα θερμὰ πόνου τὸν τάφον του, εις τὸν ὅποτον τόσαι θάπτονται σήμερον ἐλπίδες, τόσα μετὰ τοῦ νεκροῦ του σθένυνται ὠραία ὄνειρα.

Η ΠΡΩΤΟΧΡΟΝΙΑ

Καλῶς μᾶς ἦλθεν ή τρελλή πρωτοχρονια και πάλι, Καλῶς μᾶς ἦρθε με φωνές, με δῶρα, με παιγνίδια, ἤρθε και ἔλουε ἐπιασε χαρᾶς ἀνεμοζάλη ἤρθε και σ' ἔλουε ἐφερε . . . τὰ ἴδια και τὰ ἴδια.

ἤρθ' ή τρελλή πρωτοχρονια με τοῦ βορρεῖα τὸ χιόνι Οἱ νέοι γίνονται παιδιὰ και ριολ γίνοντ' οἱ γέροι Και λημονοῦνται μιὰ στιγμή και βάσανα και πόνοι Ὡ! ἄς γλετοῦν οἱ ἄνθρωποι! τοῦ χρόνον . . . ποῖος τὸ ξέρει!

Κι' ὅμως ἄν ἄλλοι με χαρὰ δίνουν εὐχὰς και δῶρα Μέσα ή καρδιά μου θλίβεται, τὰ μάτια μου δακρῶζον Γιατ' ἔταν στὸν καθρέφτη μου τὸ βλέμμα ῥίχνω τώρα Βλέπω πῶς πᾶν' τὰ νεῖάτα μου, πῶς τὰ μαλλιά μ' ἀσπρίζουν.

'Αλλόλομονο εἶνε πικρὴ μὰ και μεγάλ' ἀλήθεια Πῶς κάθε χρόνος ποῦ ῥχεται φέρνει και μιὰ ρντίδα, Φέρνει τὸ χιόνι στὰ μαλλιά, τὸ κρῶ μέσ' στὰ στήθια, Φέρνει μιὰ ψεύτικη χαρὰ, μιὰ ψεύτικη ἐλπίδα.

Κρυσταλλία Δασκαλοπούλου Χρυσοβέργη

ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ ΒΑΡΚΑΡΗ

Τὸ φεγγαράκι 'φώτιζε τ' ὄμορφο τ' ἀκρογιάλι Και ἐκαθρεφτιζόντανε στ' ἀτάραχα νερά, Και τὸ ἀγέρι τὸ τερατὸ φουοῦσε ἀγάλε ἴγάλε, Τὴν ἀμμουδιὰ ἐχάυδενε τὸ κῆμα τρυφερά.

Ὅμορφο νύχτα! ἦσυχο και τὸ πουλι δὲν ψάλλει Εἰς τὰ κλαράκια 'κρῶφτηκε με τὸ πιστὸ του ταῖρι Και περιμένει τὴν ἀγῆν νὰ ἰδῆ ποῦ θὰ προβάλλη, Νὰ διώξῃ ἀπ' τὸν οὐρανὸ τὸ μαγικὸ τ' ἀστέρι.

Κ' ἐνῶ ή κρῶα θάλασσα γλυκαῖς ματιαῖς χαρίζει Εἰς τὸ φεγγάρι, ποῦ γελᾷ σ' ἐκείνην τρυφερά, Βαρκάρης με τὴ βάρκα του, ἀγάλε ἴγάλε σιχίζει Της θάλασσας τὰ γαλανὰ, και ἦσυχα νερά.

Κ' ἓνα τραγοῦδι ἀκούεται στὴ μαγικὴ γαλήνη — ἤχον ὠραῖον, θλιβερόν, βγαλμέν' ἀπ' τὴν καρδιά! — Εἶναι τραγοῦδι ἀρμονικὸ ποῦ ὁ ναῦτης μας ἀφίνει Νὰ ἀντηχήσῃ στὴ γλυκειὰ και ὄμορφο βραδεία.

ΕΙΣ ΔΙΑΤΤΟΝΤΑ ΑΣΤΕΡΑ

(ἀνάμνησις)

Τῆς τύχης στὸν ὀρίζοντα σὸν ἀστραπὴ διαβαίνεις, ποῖος ξέρει ποῦθε ἐρχεσαι, ποῖος ξέρει ποῦ πηγαίνεις Ἔτσι κι' ή εὐτυχία μας λαμπρόφτερη περνάει, ποῖος ξέρει ποῦθε ἐρχεται, ποῖος ξέρει ποῦ θὰ πάη.

Σαυθίπηπ I. Καλοστύπη

ΒΙΒΛΙΑ

'Ιστορία τῶν 'Αθηναίων. Ἐξεδόθη τὸ α'. τεῦχος τοῦ Γ'. τόμου της Ἱστορίας τῶν 'Αθηναίων τοῦ κ. Δ. Καμπούρογλου. Ἐν αὐτῷ περιγράφονται μετὰ τοῦ ἰδιάζοντος εις τὸν κ. Καμπούρογλου συγγραφικοῦ γοήτρου ὁ ἰδιωτικὸς βίος τῶν 'Αθηναίων και ἰδίᾳ ὁ οἰκογενειακός, ἐν ᾧ μέγα διαδραματίζει μέρος ή 'Αθηναία τῶν χρόνων ἐκείνων.

Δὲν πρέπει νὰ μείνη σύγχρονος 'Αθηναία, ή ὅποια νὰ μὴ ἀναγνώσῃ τὸ ὠραῖον ἔργον τοῦ κ. Καμπούρογλου και μελετήσῃ τὰ παραδοξότατα ἤθη και ἔθιμα τῶν συμπολιτῶν μας της ἐποχῆς ἐκείνης. Εἰς τὸ ἐκδοθὲν τεῦχος δημοσιεύονται και ὠραῖαι εἰκόνας γυναικῶν, ἐνδεδυμένων ὡς ἐνεδύοντο αἱ γυναῖκες της ἐποχῆς ἐκείνης, τελετῆς γάμου 'Αθηναϊκοῦ με πολὺ παράδοxon τρόπον και ἀμψίσειν τοῦ γαμβροῦ και της νύμφης, ἰδίᾳ δ' ἐνδιαφέρουσιν εἰκόνα της ὠραιας κόρης τῶν 'Αθηναίων τοῦ Βύρωνος. Ἐκ τοῦ ὠραίου τούτου ἔργου τοῦ κ. Δ. Καμπούρογλου θὰ ἀναδημοσιεύσωμεν προσεχῶς, χάριν τῶν ἀναγνωστῶν μας, σελίδας τινὰς ἀναγομένας εις γυναικὰς τῶν χρόνων ἐκείνων.

'Η ἀγάπη. Παρὰ τοῦ κ. Χ. Χρηστοθασίλη ἐξεδόθη εις μικρὸν φυλλάδιον ὑπὸ τὸν ἄνω τιτλον ποίημα ἐπικολυρικόν, ἐν ᾧ μετὰ πολλῆς χάριτος και τέχνης περιγράφεται ή δύναμις της 'Αγάπης.

'Ο κ. Χρηστοθασίλης εις τὸ ὀλιγοσέλιδον βιβλιάριον του δίδει εἰκόνα ζωηροτάτην και ἀπαρμιλλῶς περιγραφικὴν της μαγίσεως και τῶν ἐπινοήσεων της μαντικῆς τέχνης, τὴν ὅσῃαν αἱ γυναῖκες τοῦ λαοῦ ἐξασκοῦν. 'Η μάγισσα του ἐνθυμίζει τὰς μαγίσσας τοῦ Σαίξπηρ και αἱ εἰκόνας ἄς δίδει ἄν και εις γλῶσσαν ἄκραν δημῶδη ή μᾶλλον Σουλιωτικὴν εἶναι πλουσιώταται εις ζωὴν, φῶς και χρώματα.

Τὸ βιβλιάριον τοῦ κ. Χρηστοθασίλη ἀποπνέει ὄλον τὸ ἄγνόν και ἀγροτικὸν ἄρωμα τῶν βράχων και λαγκαδιῶν και πεδιάδων, τὰς

δουν πράγματι, καλῶς, τῷ προϋζένον τούλάχιστον εὐχάριστιν. Δὲν ἐξήτουν πλειότερον τούτου, διότι, χωρὶς νὰ προσπαθῶσῃ νὰ τὸ ἀποφύγω, ὁ Γεώργιος κατέκτησεν ὀλόκληρον τὴν ὑπαρξίν μου.

Πᾶν ὅ,τι ἡσθανόμην ἐφαίνετο τῶσον ὀλίγον, ὥστε οὐδέμιαν προσπάθειαν κατέβαλον ὅπως ἀποκρῶψω τὸ αἰσθημά μου αὐτὸ ἀπὸ τοῦς περὶ ἐμέ.

Με τὴν Ἰουδίθ, ἔλεγεν ὁ πατήρ μου, θὰ ἦτο ἐπικίνδυνον νὰ ἐχωμεν τόσας στενὰς σχέσεις με τὸν νέον αὐτόν, ἀλλ' ή Μάρθα εἶναι τόσῃ σώφρων !

Ναι ! Ἦτο πολὺ σώφρων ή Μάρθα ! Αἱ μακραὶ ἡμέραι, ἄς διήρχοντο ἐπὶ της ὄχθης, αἱ διὰ θαλάσσης ἐκδρομαί, αἱ τοπογραφίαι, ἄς ἀπὸ κοινοῦ ἐζωγράφιζον, αἰδιωφίαι, ἄς ἐψαλλον ὁμοῦ, ἕλα ταῦτα δὲν ἠδύναντο νὰ ταραξῶσι τὴν γαλήνην της καρδίας της και ἐν τούτοις ή καρδιά αὕτη ἐπαλλε μέχρι διαρρήξεως ὅτε ἠκούοντο οἱ βηματισμοί τοῦ ἴππου, ὅστις ὠδήγει καθ' ἐκάστην τὸν Γεώργιον εις τὸ Διᾶρό !

'Ὅταν ἀναπολῶ αὐτόν, οἷος ἦτο τότε, μοι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐνοήσω τὴν ἀσύνητον ἐμπιστοσύνην τῶν γονέων μου.

'Ὁ Γεώργιος ἦτο εἰκοσιν ὀκτῶ ἐτῶν, με ἀνάστημα ὑψηλὸν και κομψόν. Οἱ μέλανες ὀφθαλμοί του, οἱ ὀλίγον μελαγχολικοί, εἶχον ἐνίοτε λάμψιν τρυφερότητας, ἀντίθετον πρὸς τὴν συνήθως ψυχρὰν και ἀδιάφορον ἐκφρασιν αὐτῶν. Ἦτο ἐνήμερος τῶν πάντων, διὰ τοῦτο ή συνομιλία του ἦτο ἀνωτέρα τῶν τετριμμένων ἐκείνων, ἄς ἕως τότε ἦκοσιν. Τέλος, και τὸ κυριώτερον, ἐφαίνετο αἰσθανόμενος δι' ἐμέ μεγίστην συμπάθειαν.

Πρώτην ἤδη φορὰν εὐρίσκειτό τις ἐντὸς τοῦ στενοῦ κύκλου μου,

Νύχτα μου ζηλευτή, καμαρωμένη, Σὺ ποῦ ἔλα μου τὰ βάσανα γνωρίζεις Γιατ' μετ' τὴν καρδιά μου τὴν θλιμμένην Γαλήνην πειὰ σὰν πρῶτα δὲν χαρίζεις ;

Θυμᾶσαι, μ' ἐνανούριζες γλυκά Μ' ὀνειράτα χρυσᾶ κ' εὐτυχισμένα, Τώρα μακρὰ μου φύγατε κι' αὐτὰ Ἄχ! ἔλα εις τὸν πόνο μου ἴραι ξένα.

Πέτα, βαρκοῦλα μου, μακρὰ Κι' ἄν δὲν μᾶς καρτεροῦνε Σιχίζε τὸ κῆμα βάρκα μου, Κι' ἄς πᾶμε νὰ πνιγοῦμε !

Πέες μου, θυμᾶσαι, βάρκα, μιὰ φορὰ ; Ἄπο ψηλὰ γελῶσε τὸ φεγγάρι Κ' ἔλαμπε ἴλες και 'κείνη σὰ νερά Ποῦ τώρα ἴραι πικρὰ και δίχως χάρη.

Τώρα αὐτὴ στὸν πόνο μου σιωπᾷ. Λησμόνησε πῶς λαχταρῶ γιατ' κείνη Ἄχ! γι' ἄλλον ή καρδιά της θὰ κτυπᾷ, Εἰς ἄλλον τὴν ἀγάπη της θὰ δίνη !

Πέτα, βαρκοῦλα μου, μακρὰ Κι' ἄν δὲν μᾶς καρτεροῦνε Σιχίζε τὸ κῆμα, βάρκα μου, Κι' ἄς πᾶμε νὰ πνιγοῦμε !

'Η βάρκα του ἔφουγε μακρὰ και τὸ τραγοῦδι πάει Ἦ νύχτα εἴν' ἀδιάφορη στὸν πόνο τοῦ βαρκάρη. Κι' ἔταν ἐγύρισα νὰ ἰδῶ ἄν ὁ οὐρανὸς γελᾷ, Ἄνάμεσα στὰ σύγνεφα κρυβόνταν τὸ φεγγάρι.

Κέρκυρα

Εἰρήνη Γ. Ζαβετιζιάνου

ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ

ΥΠΑΡΕΙΣ ΑΦΑΝΗΣ

A.

Κυριακὴν τινὰ ἐπέστρεψεν ὁ πατήρ μου εις τὴν οἰκίαν μετὰ νεαροῦ ἀξιωματικοῦ της φρουρᾶς τοῦ Δινάρ. Οὗτος ἦτο ὁ Γεώργιος Δὲ Σουβίλ, υἱὸς παλαιοῦ συμμαθητοῦ του, ἀποθανόντος πρὸ τινων ἐτῶν.

'Η μήτηρ μου, γνωρίσασα ἄλλοτε τὸν πατέρα τοῦ κ. Δὲ Σουβίλ. ἐδέχθη αὐτόν φιλικώτατα και διήλθε τὸ ἀπόγευμα εις τὴν ἔπαυλιν.

'Η πρώτη αὕτη ἐπίσκεψις μοι ἄφηκεν ἐλάχιστας ἀναμνήσεις. Ὁ ἀδελφός μου, μαγευμένος με τὸν νέον αὐτόν σύντροπον, τὸν ἀπερρόφησεν ἐξ ὀλοκλήρου και τὸν ἀφῆκε ν' ἀναχωρήσῃ με τὴν ὑπόσχεσιν ταχείας ἐπανόδου. Μετ' ὀλίγον ὁ Γεώργιος Δὲ Σουβίλ ἐγένετο ὁ τακτικὸς ἐπισκέπτης μας.

Κατ' ἀρχὰς ἐξήρχετο συχνὰ μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου, ἀλλ' ὅτε ή βροχὴ τοῦς ἠνάγκαζε νὰ μένωσιν εις τὴν αἴθουσαν, ἐκάθητο εις τὸ κλειδοκύμβαλον και μοι ἐξήτουν νὰ λαμβάνω και ἐγὼ μέρος εις τὴν μουσικὴν. Οὕτω, ὡς εἶπον, εις ἄκρον συνεσταλμένη και δύσπιστος, ἐθεώρησα κατ' ἀρχὰς τὰς φιλοφρονήσεις τοῦ κ. Δὲ Σουβίλ ὡς εἰρωνείας, κατόπιν ὅμως ἐνεθαρρύνθη και ἐπίστευσα ὅτι, ἄν δὲν ἐτραγώ-

ὁποίας περνᾷ ὁ ἥρωϊς διὰ τὴν εὐρῆ τὸ δυσεύρετον αὐτὸ βοτάνι, καὶ διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ ἰδίᾳ ἀπὸ πολλὰς κυρίας, ἀφοῦ μάλιστα καὶ τιμᾶται μόνον 50 λεπτά.

Τὰ αἶτια τῆς ἀκμῆς τῆς Ἑλληνικῆς Τέχνης. Παρὰ τοῦ κ. Ἀλεξάνδρου Φιλαδελφῆως, τοῦ ἁποστόλου τῆν ἐν τῇ ἀρχαιολογίᾳ προοδευτικῆν δρᾶσιν παρακολουθούμεν ἀπὸ τινος μετὰ θαυμασμοῦ, ἐξέδωκεν εἰς μικρὸν τεῦχος τὸν ὑπὸ τὸν ἄνω τίτλον ἐναρκτήριον λόγον του, ὡς ὑφηγητοῦ τῆς Ἀρχαιολογίας ἐν τῷ Ἑθνικῷ Πανεπιστημίῳ.

Τὸν λόγον τοῦ κ. Α. Φιλαδελφῆως μεστὸν βαθυτάτων ἐπιστημονικῶν ἀληθειῶν, διαπνέει ἀνὰ πᾶσαν φράσιν, ἀνὰ πᾶσαν περίοδον ἢ καλλιτεχνικῆ τοῦ ρήτορος ἰδιοφυΐα καὶ ἡ πρὸς τὸ ἄφθιτον κάλλος τῆς ἀρχαίας τέχνης ἐνθουσιώδης αὐτοῦ λατρεία.

Οὕτω καὶ ἐκ τοῦ εἰσειγητηρίου λόγου τοῦ κ. Φιλαδελφῆως ἀποδεικνύεται ὅτι ἡ ἀρχαιολογία ἀποκτᾷ ἐν τῷ προσώπῳ αὐτοῦ ἐργάτην καὶ μύστην ἐκ τῶν μᾶλλον πολυτίμων.

Παρθενῶν. Ἐξεδόθη καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο παρὰ τῆς κ. Μαρίας Κεφαλαῖ, τῆς διευθυντρίας τῆς Δανειστικῆς Βιβλιοθήκης, ὁ Παρθενῶν, σημειωματᾶριον πρακτικώτατον, ἐν ᾧ ἐκάστη κυρία δύναται νὰ σημειώσῃ τὰ ἔξοδα ἐκάστης ἡμέρας, νὰ ἔχῃ δὲ καὶ τὰς προχειροτέρας ὁδηγίας τῆς πόλεως, ὡς καὶ τὰ ἐπιστημότερα ἱστορικὰ γεγονότα ἐκάστης ἡμέρας τοῦ ἔτους.

Τὸ σημειωματᾶριον τῆς κ. Μαρίας Κεφαλαῖ εἶνε πρακτικὸν δῶρον διὰ κυρίας.

ΣΥΜΒΟΥΛΑΙ

Κουλουράκια.

Τρεῖς ὀκάδες συμμιγδάλη 150 δρᾶμ. βούτυρον καὶ 150 δρ. ζάχαριν.

Βασιλόπητα.

Μία ὀκὰ συμμιγδάλη, 100 δρ. βούτυρον, 1 φλυζάνι γάλα· περιχᾶς τὸ συμμιγδάλη καὶ τὸ τρίβεις ἕως ἡμίσειαν ὥραν, ἔπειτα ρίψε 100 δρ. ζάχαριν κοπανισμένην καὶ ρίπτεις καὶ ὀλίγον νερὸν ζεστὸ καὶ τὰ ζυμώνεις ὅλα, ἕως ὅτου νὰ γείνη ἡ ζύμη οὔτε ἀραιά, οὔτε σφικτή, τὴν βάνεις εἰς τὸν ταβάν τὴν ἀλήφεις μετὰ τὸ αὐγὸν διὰ νὰ λάβῃ λούστρον καὶ τὴν στέλλεις εἰς τὸν φούρνον.

Ὅστις ἐνδιεφέρετο δι' ἐμέ, μετὰ ἡρώτα περὶ τοῦ βίου μου, μοὶ ἐξήτει τὰς ἐντυπώσεις μου, ἐνεθάρρυνε τὰς καλλιτεχνικὰς κλίσεις μου καὶ ἐχειροκρότει αὐτάς.

Ποτὲ σχεδὸν δὲν ἐμένομεν μόνοι, ἀλλὰ πόσα πράγματα ἐν ταῖς γενικαῖς ὁμιλίαις του δὲν μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἀπηυθύνοντο ἀπ' εὐθείας πρὸς ἐμέ! Ἐχαιρον ἀκούουσα αὐτὸν νὰ λέγῃ ὅτι ἐπανεῦρε παρ' ἡμῖν τὴν οἰκογένειαν ἣν ἐστερήθη, ἤρρασκόμεν νὰ κατασκοπεύω τὴν ἀφιξίν του, κεκρυμμένη ὀπισθεν τῆς θύρας ὅτις μικρᾶς αἰθούσης καὶ νὰ βλέπω αὐτὸν νὰ ζητῇ διὰ τοῦ βλέμματός τὴν ἀποῦσάν.

Ἦμην τόσοσιν εὐτυχῆς ὥστε οὐδὲν πλέον ἐπόθουν! Μὴ σκεπτομένη ποῦ θὰ με ὠδήγει ἡ ὁδὸς, ἣν ἠκολούθουν, ἐζήσα ἐπὶ ἓνα μῆνα ἐν ἀπάτῃ εὐδαιμονίᾳ!

Ε'.

Ἐσπέραν τινὰ περὶ τὰ τέλη τοῦ Αὐγούστου ἰστάμεθα ὁμοῦ ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, τοῦ ὑπερκειμένου τοῦ κόλπου.

Ἡ θάλασσα ἐφωσφόριζεν ὑπὸ τὴν λάμπην τῆς σελήνης, τὴν δὲ γαλήνην τῆς νυκτὸς οὐδὲν ἄλλο ἐτάρασεν ἢ ὁ μονότονος παφλασμὸς τῶν κυμάτων. Ἀνταλλάξαντες κατ' ἀρχὰς λέξεις τινὰς, ἐσιωπώμεν πρὸ τοῦ μαγικοῦ ἐκείνου θεάματος, τοῦ ἁποστοῦ ἐπαναβλέπω εἰσέτι ἐκάστην λεπτομέρειαν.

Πολλάκις μετ' ἠτένισεν ὥσπερ ἤθελε νὰ μοὶ ὁμιλήσῃ, ἐγὼ δὲ αἰσθάνομένη τὸ βλέμμα του νὰ με περιβάλλῃ ἀφήκα νὰ λάβῃ καὶ κρατῇ τρυφερῶς τὴν χεῖρά μου, χωρὶς νὰ σκεφθῶ νὰ τὴν ἀποσύρω καὶ πρὸς στιγμὴν ἐπίστευσα ὅτι δλόκληρος ἡ ζωὴ μου θὰ διήρχετο εἰς τὸ

Παρακαλοῦνται θερμῶς οἱ τε κ. κ. ἀνταποκριταὶ καὶ αἰχάνταποκρίτριαι τῆς Ἐφημερίδος τῶν Κυριῶν, καὶ αἰ συνδρομητρίαι, αἱ μέχρι σήμερον καθυστεροῦσαι τὰς συνδρομὰς τοῦ λήξαντος ἔτους, νὰ ἀποστείλωσι τὸ ἀντίτιμον αὐτῶν ἐντὸς τοῦ πρώτου δεκαπενθημέρου τοῦ Ἰανουαρίου.

LIBRAIRIE FRANÇAISE NILSON

Μεταξὺ τῶν κέντρων τῆς φιλολογικῆς κινήσεως τὸ βιβλιοπωλεῖον Βίλμπεργ κατ' αὐτὰς συγκεντρώνει ὅλον τὸν κόσμον τῶν ἀναγινωσκουσῶν καὶ ἀναγινωσκόντων, οἵτινες θαυμάζουν τὰ ὠραία νέα βιβλία, τὰ εἰς πάσας, τὰς γλώσσας ἐκεῖ ἐκτεθημένα, τὰς πολυτελεῖς ἐκδόσεις τὰς τόσοσιν καταλλήλους διὰ δῶρα τοῦ Νέου ἔτους.

ΤΣΟΚΟΛΑΤΑ ΠΑΥΛΙΔΟΥ

Ἡ Παγκοσμίου φήμης τσοκολάτα Παυλίδου εἶναι τὸ λεπτότερον καὶ ἡδύτερον πρόγευμα, ἀνωτέρα ἀσυγκρίτως τοῦ καφέ ὡς μὴ βλάπτουσα πᾶσας τὰ νεῦρα, ἀλλ' ἀπεναντίας δυναμόνουσα ταῦτα. Εἶναι ἡ δυναμωτικώτερα καὶ θρεπτικώτερα τροφή ὡς περιέχουσα ἐν μεγάλῃ ἀναλογίᾳ πάντα τὰ πρὸς θρέψιν ἀπαιτούμενα συστατικά.

Πωλεῖται ἀντὶ 5 δραχ. ἡ ὀκὰ ἢ δὲ βανίλλιας δρ. 6.60 καὶ ἐκάστη ὀκὰ ἀρκεῖ διὰ τριάντα καὶ πλέον μεγάλα προγεύματα.

ΑΝΤ. ΤΑΣΣΙΑΝ

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΝ ΓΥΝΑΙΚΕΙΩΝ ΕΝΔΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΙΛΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΟΝ ΑΣΠΡΟΡΡΟΥΧΩΝ

ΑΝΔΡΩΝ, ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΩΝ

Ὁδὸς Ἐρμοῦ ἀριθ. 82. ἀπέναντι οἰκίας Σκουζέ

Πλοῦτος καὶ ποικιλία εἰς ὅλα τὰ εἶδη. Τιμαὶ εὐθηνόταται, ἀνεπίδεκτοι συναγωνισμοῦ. Ἐσώρρουχα ἔτοιμα ἢ κατὰ παραγγελίαν. Ἐτοιμοὶ ἢ κατὰ παραγγελίαν γυναικεῖοι πῖλοι. Πρόθυμος καὶ ταχυτάτη ἐκτέλεσις πάσης παραγγελίας. Δεκταὶ παραγγελίαι καὶ ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν, ἐπὶ τῇ ἀποστολῇ μέτρων. Δεκταὶ παραγγελίαι προικῶν κα βαπτιστικῶν.

Ἐξῆς ἔγουσα ὡς στήριγμα καὶ ὁδηγὸν τὴν χεῖρα ἐκείνην!

— Δὲν παίζετε ἀπόψε κλειδοκύμβαλον; Ἡρώτησεν ἡ μήτηρ μου, μείνασα μετὰ τὸ ἐργόχειρόν της παρὰ τὴν τράπεζαν.

Ἐκεῖνος ἀπήντησε χαμηλοφώνως.

— Ὄχι! ἄς μὴ παίζωμεν! Εἶμεθα τόσοσιν καλὰ ἐδῶ.

Μετ' ὀλίγον ὁμως νὰ πρόσκλησις τῆς μητρός μου τὸν ἔκαμε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αἴθουσαν, ἐγὼ δὲ μείνασα μόνη εἰς τὸν ἐξώστην, ἡρώτων ἑμαυτὴν, ἐὰν ἐθαύμασέ ποτε τὸν κόλπον τοῦ Ριευρέ πλάσμα εὐτυχέστερον ἐμοῦ!

ΣΤ'.

Τὴν ἐπαύριον, τηλεγράφημα μᾶς ἀνήγγειλε τὴν ἀπροσδόκητον καὶ προσεχῆ ἀφιξίν τῆς Ἰουδίθ καὶ τῆς θείας μου. Ὁ Γεώργιος εὕρισκετο ἐκεῖ πρὸ πέντε μόλις λεπτῶν, ὅτε ἄμαξα ἐστάθη πρὸ τῆς θύρας μας καὶ μετὰ τινὰς στιγμὰς ἡ Ἰουδίθ, εἰσελθοῦσα ὡς λαίλαψ, ἐκάλυπτε διὰ φιλημάτων τὸν πατέρα, τὴν μητέρα, τὴν ἀδελφὴν καὶ τὸν ἀδελφὸν καὶ εἶνασα τὴν χεῖρα εἰς τὸν Γεώργιον τῷ εἶπε:

— Δὲν εἶναι ἀνάγκη συστάσεως, διότι ὅλαι αἱ ἐντεῦθεν ἐπιστολαὶ μοὶ ὠμίλου διὰ σᾶς καὶ ἐλπίζω ὅτι ἡ φιλία μας θὰ προχωρήσῃ μετὰ γιγαντιαία βήματα, ὅπως ἀνακτῆσωμεν τὸν ἀπολεσθέντα χρόνον.

Τοῦλα Κόκκαλη

(Ἀκολουθεῖ).